

INDSTIK TIL BLÅT KURSUS +30

1. SESSION: ÆGTESKAB OG SKILSMISSE

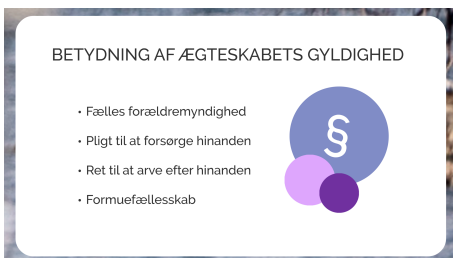

ÆGTESKAB

- Alle må selv vælge hvornår, og med hvem de vil giftes
- Kvinder og mænd har samme *rettigheder og pligter* i ægteskabet
- Indgået af en imam, en borgmester eller anden, der er godkendt til at foretage vielser
 - Man må kun være gift med én person
 - Begge skal være over 18 år ved vielsen
 - Begge skal være til stede ved vielsen
 - Man må ikke være nært beslægtet

Slide 8

- Når man bliver gift, har man fortsat helt de samme rettigheder som før, og både mænd og kvinder bestemmer altså over sig selv, også når de er gift.
- Det er vigtigt at forstå, at først når ægteskabet er godkendt af de danske myndigheder (kommunen), har vielsen juridisk gyldighed. Et ægteskab kan kun godkendes af kommunen, hvis vielsen er foretaget af personer og i et trossamfund, der er godkendt til at foretage vielser med juridisk gyldighed. Det kan både kirker, moskeer og synagoger være.
- Som vi talte om på basiskurset, er der følgende regler (som listet på slide) for, at et ægteskab kan blive godkendt af kommunen i Danmark.
- Fortæl, at hvis man ikke er juridisk gyldigt gift, når man får børn, kan kvinden have fået den fulde forældremyndighed. Man har kun fælles forældremyndighed, hvis man har underskrevet en fælles omsorgs- og ansvarserklæring. Det skal gøres inden for de første 14 dage efter et barns fødsel. Hvis det ikke bliver gjort, bliver man kontaktet af Statsforvaltningen vedrørende en faderskabssag.

BETYDNING AF ÆGTESKABETS GYLDIGHED

- Fælles forældremyndighed
- Pligt til at forsørge hinanden
- Ret til at arve efter hinanden
- Formuefællesskab

Slide 9

- Der kan være flere fordele ved at være gift ifølge dansk lov, særligt hvis man har børn. Når man er borgerligt gift, har man:
- Fælles forældremyndighed: Når man er gift, får man automatisk fælles forældremyndighed over sine børn ved børnenes fødsel. Det betyder, at forældrene sammen har ansvaret for deres børn, at forældrene bestemmer lige meget, og at de i fællesskab skal tage væsentlige beslutninger på børnenes vegne.
- Forsørgelsespligt: Når man er gift, har man pligt til at forsørge hinanden jf. lov om ægtefællers økonomiske forhold. Den økonomiske støtte, man modtager fra sin ægtefælle til eget underhold, bliver man imidlertid ikke beskattet af. Der gælder i øvrigt også særlige regler om sambeskatning for ægtefæller.
- Arveret: Når man er gift, og hvis ikke man har oprettet et testamente, som bestemmer andet, vil den ene ægtefælle, hvis parret ikke har børn, automatisk arve alt, når den anden ægtefælle dør, og man er fritaget fra at betale arveafgift på 15%. I tilfælde af at parret har børn, vil den længstlevende ægtefælle arve 50%, mens barnet/børnene vil arve de resterende 50%.
- Formuefællesskab: Når man bliver gift, får man automatisk formuefællesskab. Det betyder ikke, at man ejer alle sine ting sammen i ægteskabet, men det betyder, at man skal dele dem lige i tilfælde af skilsmisse. Man kan også vælge at lave en ægtepagt om særeje, enten inden man bliver gift eller senere i løbet af ægteskabet. Særeje betyder, at formuen ikke skal deles, når ægteskabet afsluttes.
- Fortæl deltagerne, at de kan læse mere om fordele og rettigheder ved et borgerligt gyldigt ægteskab på side 7 i *Ægteskab og skilsmisse i Danmark*.

FAMILIEPLANLÆGNING

- Kvinder bestemmer selv, om de vil blive gravide
- Prævention
- Fri abort indtil 12. uge

Slide 10

- Understreg, at kvinder selv bestemmer, om de vil blive gravide, også når de er gift.
- Hvis man ikke vil være gravid, kan man bruge prævention.
- Alle kan købe kondomer og pessar på apoteket eller i supermarkedet.
- Andre former for prævention, fx p-piller, skal man til lægen for at få.
- Understreg, at gifte og ugifte kvinder selv bestemmer, om de vil have en abort inden 12. graviditetsuge. Kvinden har ret til selv at bestemme, om hun vil have en abort – også selvom hendes ægtefælle er uenig i beslutningen.

SEX I ÆGTESKABET

- Man skal ikke have sex med sin ægtefælle, hvis man ikke har lyst
- Sex skal altid være frivilligt
- At tvinge sin ægtefælle til at have sex er voldtægt

Slide 11

- Forklar, at man altid bestemmer over sin egen krop – også i ægteskabet.
- Forklar, at man ikke har pligt til at have sex med sin ægtefælle og altid må sige nej.
- Voldtægt i ægteskabet straffes på lige fod med andre voldtægter.

Slide 12

- Introducer det næste filmklip, der omhandler ligestilling og rettigheder i ægteskabet og ved skilsmisse. Vi skal møde en Rukhsana, der fortæller om sit ægteskab med en voldelig mand. Hun fortæller om sine oplevelser i ægteskabet, og om hvordan hun fik hjælp og blev skilt fra ham.
- Visning af filmklippet: Blåt kursus – Ægteskabet.
- Afspil filmen i plenum eller lad kursisterne tilgå den på eget sprog via hjemmesiden www.ret-til-ligestilling.dk/til-kursister/blaat-kursus/

CASEØVELSE

Hvad synes I er ok og ikke ok, når man er gift?

- At den ene har hele ansvaret for at passe hjem og børn
- At man holder øje med, hvad den anden laver
- At man tjekker hinandens telefon/computer
- At den ene har ansvar for at tjene pengene og forsørge familien
- At man bestemmer, hvem den anden må ses med
- At man slår hinanden
- At man bestemmer hvilket tøj den anden må have på

Slide 13

- Gennemgå punkterne et efter et og snak om kursisternes holdninger. Det kan fx gøres ved håndsoprækning og notering på to dele af tavlen eller ved kursisternes aktive notering på tavlen.
- Acceptable handlinger er noget, man godt kan leve med, og uacceptable handlinger er noget, der kan være medvirkende til, at man beder om skilsmisse.
- Inddrag gerne Rukhsanas oplevelser med vold og social kontrol fra filmklippet.
- Snak til sidst om, hvilke punkter der er ulovlige/går imod individets rettigheder i Danmark: Det er ulovligt at udøve vold.
- Enhver har ret til selv at bestemme, hvem man ses med, og hvilket tøj man har på, samt til privatliv.

SKILSMISSE

- Man skal ikke have nogen grund for at kunne blive skilt
- Ansøgning til Familieretshuset
- Enighed om skilsmisse - krav om refleksionsperiode på 3 måneder ved fælles børn under 18 år
- Uenighed om skilsmisse - separationsperiode på 6 måneder
- Øjeblikkelig skilsmisse

Slide 14

- I Danmark skal man ikke have en begrundelse for at ville skilles. Alle må selv bestemme, om de vil skilles.
- For at blive skilt eller separeret, skal man udfylde og sende en ansøgning til Familieretshuset. Ansøgningen skal ske digitalt. Hvis man ikke selv har mulighed for at betjene sig på nettet, kan man få hjælp i kommunens borgerservice eller på biblioteket.
- Hvis der er enighed omkring skilsmissen, kan parret søge om direkte skilsmisse uden først at være separerede. Hvis parret har fælles børn under 18 år, kræves det dog stadig, at de gennemgår en refleksionsperiode på 3 måneder, hvor man gennemfører et digitalt forløb (SES) samt bekræfter ansøgningen inden 4 måneder.
- Hvis kun den ene ægtefælle ønsker skilsmisse, skal man først igennem en separationsperiode på 6 måneder. I denne periode må man ikke bo sammen, og man arver ikke længere efter hinanden. Man kan ikke gifte sig med andre i separationsperioden. Når separationsperioden er slut, kan man få endelig skilsmisse, uanset om man er enige eller ej. Man skal søge om skilsmisse. Det er ikke noget, der sker automatisk, når man har været separeret i en periode.
- Fortæl deltagerne, at hvis de har spørgsmål i forhold til separation og skilsmisse, kan de ringe til Familieretshuset på tlf. 72 56 70 00, eller finde mere information på www.familieretshuset.dk. Her kan man også ansøge om skilsmisse. Link og telefonnummeret findes også på side 12 i *Ægteskab og skilsmisse i Danmark*.
- I nogle tilfælde kan man få en øjeblikkelig skilsmisse, hvor man ikke først skal være separeret i et halvt år, og hvor der ikke er krav om en refleksionsperiode på 3 måneder, uanset om man er enige eller ej (se næste slide).

ØJEBLIKKELIG SKILSMISSE

- Hvis konen/manden er utro
- Hvis konen/manden er voldelig
- Hvis konen/manden tager fælles børn til udlandet uden tilladelse
- Hvis konen/manden allerede er gift med en anden
- Hvis man ikke har boet sammen i 2 år på grund af uoverensstemmelser

Case

Nadia kom til Danmark for 4 år siden, da hun blev familiesammenført med hendes mand. Nadias mand er siden hun kom til Danmark begyndt at opføre sig kontrollerende og har også været voldelig både overfor hende og overfor børnene. Nadia ønsker en skilsmisse, men er bange for at miste hendes opholdstilladelse, hvis hun bliver skilt med manden.

 Hvad vil du rådgive Nadia til?

- Gennemgå kriterierne for øjeblikkelig skilsmisse
- Forklar, at vold også gælder psykisk vold og seksuelle overgreb.
- Fortæl deltagerne, at man kan søge hjælp, hvis man er udsat for vold, eller er i tvivl om man er, ved at ringe til den nationale hotline. Telefonnummeret findes også på side 13 i *Ægteskab og skilsmisse i Danmark* om ægteskab.

Slide 15

- Tema: Frygt for at miste opholdstilladelsen ved skilsmisse
- Læs eller fortæl deltagerne om casen og spørg evt. deltagerne, om det er et problem, de kender noget til?
- Spørg fx hvad vil de råde Nadia til at gøre?
- Har det en betydning, om Nadia og hendes mand har børn eller ej?
- Fortæl deltagerne, at der gælder særlige muligheder for at bevare en opholdstilladelse, hvis der er personlige forhold, som gør, at en inddragelse af opholdstilladelsen vil være særligt belastende. Det kan fx være tilfældet, hvis man har børn, som bor i Danmark. Der gælder også særlige muligheder for at bevare opholdstilladelse, hvis man har været udsat for vold. Det er en betingelse, at der er tale om vold af enten fysisk eller psykisk karakter, og volden skal kunne dokumenteres. Desuden skal man kunne godtgøre, at skilsmissen skyldes volden.
- Der er dog ingen garanti for, at der kan opnås opholdstilladelse, selvom man har børn, som bor i Danmark, og selvom det kan bevises, at der var vold i ægteskabet, og at volden var direkte årsag til skilsmissen.
- Vær opmærksom på, at opholdstilladelse er noget, det fylder meget hos mange deltagere i målgruppen. Det er derfor vigtigt, at du som underviser holder styringen i samtalen, så det ikke bliver en diskussion om den enkeltes opholdstilladelse, henvis i stedet til juridisk rådgivning.
- Man kan få rådgivning om muligheder for fortsat ophold i Danmark efter en skilsmisse hos Lev Uden Volds juridiske rådgivning. Fortæl deltagerne, at de kan læse mere og finde telefonnummeret på Lev Uden Volds juridiske rådgivning på side 13 i *Ægteskab og skilsmisse i Danmark*.

FORDELING AF FORMUE OG GÆLD

Hvis begge ægtefæller ejer mere, end de skylder væk, deles deres formue lige

Hvis den ene ægtefælle skylder mere væk, end vedkommende ejer, deles denne ægtefælles formue ikke. Det er kun den anden ægtefælles formue, der så deles lige mellem ægtefællerne

Hvis begge ægtefæller skylder mere væk, end de ejer, deles deres formuer ikke

Slide 16

- Formuefællesskabet ophører, når man bliver skilt. Det vil sige, at begge ægtefælles formue som udgangspunkt deles lige mellem ægtefællerne ved skilsmisse, medmindre der f.eks. er lavet en ægtepagt om særeje. Særeje betyder, at formuen ikke skal deles, når ægteskabet afsluttes, og man kan lave en ægtepagt om særeje, enten inden man bliver gift eller senere i løbet af ægteskabet.
- En deling foregår ved, at hver ægtefælle beregner sin formue uden den del, der evt. er omfattet af ægtepagt om særeje. Det gør man ved, at man sætter beløb på, hvor meget man ejer, og hvor meget man skylder væk. Når det er sket, trækkes gælden fra formuen, og fordelingen sker på denne måde:
- Hvis begge ægtefæller ejer mere, end de skylder væk (mere formue end gæld), deles deres formue, så hver ægtefælle får lige meget.
- Hvis den ene ægtefælle skylder mere væk, end vedkommende ejer (mere gæld end formue), deles denne ægtefælles formue ikke. Det er kun den anden ægtefælles formue, der (hvis den er positiv) deles lige mellem ægtefællerne.
- Hvis begge ægtefæller skylder mere væk, end de ejer (mere gæld end formue), deles deres formuer ikke.

Skilsmisse i religiøse ægteskaber uden borgerlig gyldighed

Nogle kvinder oplever alvorlige udfordringer og konflikter, når de har indgået et religiøst ægteskab uden borgerlig gyldighed, som de ønsker at bryde ud af

Fx oplever nogle kvinder udfordringer med at få skilsmissen anerkendt af deres mand, familie og/eller omgangskreds, fordi den religiøse ægteskabskontrakt ofte ikke giver kvinden lige adgang til skilsmisse

Slide 17

- Nogle kvinder oplever alvorlige udfordringer og konflikter, når de har indgået et religiøst ægteskab uden borgerlig gyldighed, som de ønsker at bryde ud af.
- Der findes mange forskellige praksisser i forskellige etniske miljøer, når det kommer til "religiøse skilsmisser". Fx oplever nogle kvinder udfordringer med at få skilsmissen anerkendt af deres mand, familie og/eller omgangskreds, fordi den religiøse ægteskabskontrakt ofte ikke giver kvinden lige adgang til skilsmisse.

Skilsmisse i religiøse ægteskaber uden borgerlig gyldighed

- Tal med og søg støtte ved familie og netværk
- Mulighed for at få skrevet ind i den religiøse ægteskabskontrakt, at "kvinden har lige ret til skilsmisse"
- Vigtigt at sikre sig, at man også bliver gift ifølge dansk ret for at sikre sine rettigheder i forbindelse med skilsmissen.

Søg hjælp, hvis du oplever problemer, eller gerne vil vide mere om dine muligheder i forbindelse med religiøse ægteskaber og/eller skilsmisser. Ring til RED Rådgivnings hotline 70 27 78 65

- Spørg evt. deltagerne, om det er en problematik, de kender til. Spørg gerne deltagerne ind til deres oplevelser.

Slide 18

- Der findes i det danske retssystem ikke retningslinjer for religiøse skilsmisser, og det kan derfor være rigtig svært at vide, hvad man skal gøre, og hvor man skal gå hen, hvis man ønsker en religiøs skilsmisse.
- Det er derfor vigtigt at forstå, at disse ægteskaber ikke har borgerlig gyldighed og derfor heller ikke har betydning for ens rettigheder ifølge dansk ret. Hvis ikke ægteskabet har borgerlig gyldighed, vil man have juridisk status som ugift, og man er i sin gode ret til at gifte sig igen, hvis man ønsker det, uanset hvad ens eks-mand, familie og/eller omgangskreds måtte mene om det.
- Anerkend, at det er en svær situation.
- Fortæl, at det bedste, man kan gøre, er at mobilisere og søge støtte i sit eget netværk, og få dem til at støtte en i situationen.
- Fortæl, at det kan være nemmere, hvis kvinden i den religiøse ægteskabskontrakt har fået indført, at hun skal have ret til skilsmisse. Dette kan man også få skrevet ind efterfølgende.
- Fortæl, at det er vigtigt at sikre sig, at man også bliver gift ifølge dansk ret for at sikre sine rettigheder i forbindelse med skilsmissen.
- Fortæl deltagerne, at de kan søge hjælp hos RED Rådgivnings hotline, hvis de har problemer, eller gerne vil vide mere om deres muligheder. Telefonnummeret findes også på side 9 i *Ægteskab og skilsmisse i Danmark*.

Eksempel

Sana skal giftes med Said. Det er vigtigt for hende, at hende og Said bliver religiøst viet. Sanas mor, Amira, fortæller Sana, at hun skal huske at få skrevet ind i den religiøse ægteskabskontrakt, at hun skal have samme ret til skilsmisse som hendes mand. Det er vigtigt for Amira at hjælpe hendes datter med at få adgang til skilsmisse, da Amira selv oplevede problemer med at blive skilt, da hun levede i et dårligt ægteskab, fordi det ikke fremgik af hendes ægteskabskontrakt, at hun havde ret til skilsmisse.

Slide 19

- Fortæl om eksemplet på sliden.
- I dette eksempel lærer Amira sin datter Sana, at det er vigtigt at få indført i den religiøse ægteskabskontrakt, at kvinden skal have samme ret til religiøs skilsmisse. Dette er vigtigt for Amira, fordi hun selv har oplevet problemer med at blive skilt, fordi det ikke fremgik af den religiøse ægteskabskontrakt, at hun havde ret til religiøs skilsmisse.
- Fortæl, at det oftest ikke fremgår af muslimske kvinders religiøse ægteskabskontrakt, at kvinden skal have lige adgang til skilsmisse. Men at kvinden kan bede om at få det tilføjet enten inden, de gifter sig, eller efter.

Case

Nour er blevet skilt fra hendes mand i Danmark og efter dansk lov. Men efter et år begyndte nogle kvinder i hendes omgangskreds at snakke om, at hun stadig er gift, fordi de ikke er blevet skilt islamisk, hvilket hun ikke selv var klar over. Ex-manden truer også og siger, at de stadig er gift. Nour er forvirret, da hun anser sig selv som skilt, men også bekymrer dig om, hvad omgangskredsen tænker om hende.

⓪ Hvad vil du rådgive Nour til?

Slide 20

- Tema: Haltende ægteskaber
- Læs eller fortæl deltagerne om casen og spørg evt. deltagerne, om det er et problem, de kender noget til?
- Spørg fx hvad vil de råde Nour til at gøre?
- Hvad tror de, at Nour kan gøre for at opnå status som skilt hos omgangskredsen?
- Hvilken betydning tror de, det har, hvis Nour engang gerne vil gifte sig igen?
- Fortæl at Nour ikke er gift ifølge dansk ret og derfor godt vil kunne gifte sig igen – uanset hvad andre i hendes omgangskreds siger.
- Fortæl at Nour kan forsøge at søge opbakning til skilsmissen i hendes familie og netværk for at få skilsmissen anerkendt af hendes omgangskreds.